

Arkivsaksnr.:

2022/11066

Dokumentdato:

18.02.2023

Styre:

Universitetsstyret

Styresak:

22/23

Møtedato:

09.03.2023

Orientering om arbeidet med Scholars at Risk og Institute of International Education's Scholar Rescue Fund ved UiB

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Styresak 04/23. Ny strategi for Universitetet i Bergen 2023 – 2030](#)
- [FU-sak 26/22. Scholars at Risk \(SAR\) og Scholar Rescue Fund ved UiB. Opprettelse av fagkomité.](#)
- [Styresak 43/17. Scholars at Risk ved UiB](#)

Saken gjelder:

UiBs nye strategi 2023-2030 fremhever at akademisk frihet som bærende prinsipp ved UiB og at universitetet skal verne om akademisk frihet og et tolerant ytringsrom. UiB er medlem i de internasjonale ordningene [Scholars at Risk \(SAR\)](#) og samarbeider med [Institute of International Education's Scholar Rescue Fund \(IIE-SRF\)](#).

Disse organisasjonene har som formål å gi beskyttelse til forskere som av ulike årsaker er truet i sine hjemland gjennom å tilby dem en midlertidig stilling ved en av medlemsinstitusjonene. Med aktiv deltakelse i disse organisasjonene, bidrar UiB til å beskytte og bevare akademisk frihet utenfor Norges grenser.

SAR og IIE-SRF kvalitetssikrer søknader fra forskere med hensyn til kompetanse og trusselbilde før forskerne kobles til UiB. Denne screeningen av forskerne er viktig både for å sikre at disse forskerne er under en reel trussel og for å kunne koble forskeren til relevante miljøer ved UiB.

UiB har de seneste årene tatt imot 7 forskere (til sammen 11 forskerårsverk) og gitt dem en trygg havn ved å ansette dem i midlertidige stillinger gjennom Scholars at Risk-ordningen. Det er viktig at UiB fortsetter å delta i beskyttelsesarbeidet og arbeidet med å styrke akademisk frihet internasjonalt ved fortsatt å ta imot truede forskere.

Et arrangement ved UiB høsten 2023 er under planlegging og dette vil sette søkelys på og synliggjøre arbeidet som UiB gjør med å fremme akademisk frihet. Målet er å forankre dette arbeidet bedre i fagmiljøene og skape en oppslutning rundt ordningene.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar saken om Scholars at Risk og Institute of International Education's Scholar Rescue Fund ved UiB til orientering.

Tore Tungodden
fung. universitetsdirektør

18.02.2023/Kristin Hansen/Are Straume/Benedicte Løseth (avd.dir.)

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
22/23

Møtedato:
09.03 2023

Arkivsaksnr.:
2022/11066

Scholars at Risk og Scholars at Risk og Institute of International Education's Scholar Rescue Fund ved UiB

Bakgrunn

Universitetet i Bergen er medlem i de internasjonale ordningene Scholars at Risk (SAR) og samarbeider med Institute of International Education's Scholar Rescue Fund (IIE-SRF) og det avsettes årlig midler til opptil to forskere som blir plukket ut gjennom disse ordningene.

Universitetsnettverket SAR arbeider med å fremme akademisk frihet og beskytte truede forskere. Nettverket koordineres fra New York University og har over 650 medlemsinstitusjoner i 43 land. Nettverket har hjulpet over 2000 forskere og organisert gjesteopphold for over 650 forskere ved medlemsinstitusjonene. UiB var med å etablere en nasjonal seksjon av nettverket, SAR Norge, i 2008, og har vært medlem i styringsgruppen for denne siden 2017. I dag er alle universitetene, flere høyskoler, Universitets- og høyskolerådet, SAIH og Forskerforbundet medlemmer.

IIE-SRF er finansiert av amerikanske og internasjonale donorer, herunder det amerikanske utenriksdepartementet. IIE-SRF finansierer og støtter midlertidige ansettelser for truede akademikere ved å inngå partnerskap med utdannings- og forskningsinstitusjoner globalt, og har siden opprettelsen av programmet i 2002 gitt beskyttelse til 976 akademikere fra 60 land i partnerskap med 442 vertsinstusjoner i 51 land.

SAR og IIE-SRF ved UiB

Hovedformålet til SAR er å fremme akademisk frihet og autonomi, samt å gi midlertidige arbeidsmuligheter for akademikere som av politiske eller andre grunner (diskriminering, forvisning, sensurering etc.) ikke kan utføre sitt arbeid ved egen institusjon. SARs arbeid kan deles inn i tre hovedkategorier; beskyttelse (protection), støttestarbeid (advocacy) og opplæring (learning/empowerment). UiB har særlig deltatt i beskyttelsesarbeidet ved å ta imot truede forskere og i opplæringsarbeidet ved å delta i styringsgruppen for SAR Norge, som samarbeider med [Fritt Ord](#), [ICORN](#), [PRIO](#) og andre yringsfrihetsorganisasjoner.

IIE-SRF programmet fungerer ved at truede akademikere kan registrere seg hos IIE-SRF og søke om 1-årige stipender på opptil 25.000 USD til midlertidige forskerstillinger ved vertsinstusjoner (stipendene kan forlenges med ytterligere 25.000 USD for inntil et år til). Hvis søkeren blir gitt et stipend, begynner prosessen med å finne en aktuell vertsinstusjon. En eventuell vertsinstusjon vil måtte dekke mellomværende mellom lønnen for den midlertidige stillingen og stipendet fra IIE-SRF.

Felles for begge organisasjonene er at de foretar de nødvendige bakgrunnssjekkene og vurderer graden av trussel som den enkelte akademiker er utsatt for, sjekker papirer og om de faller innenfor kriteriene for å få stipend/bli tatt opp i nettverket.

UiB har en institusjonskontakt som koordinerer SAR og IIE-SRF arbeidet og en rådgivende fagkomite som bidrar faglig. Fagkomiteen er oppnevnt for perioden 2022-2024, og er en rådgivende fagkomite for viserektor for forskning og internasjonale relasjoner i spørsmål knyttet til UiBs samarbeid med universitetsnettverket Scholars at Risk og med IIE-Scholar Rescue Fund.

Medlemmene i den rådgivende fagkomiteen er:

1. Det humanistiske fakultet: instituttleder Martin Paulsen, Institutt for fremmedspråk (leder).
2. Det psykologiske fakultet: førsteamanuensis Kari Hagatun, Institutt for pedagogikk.
3. Det samfunnsvitenskapelige fakultet: prof. Lise Rakner, Institutt for politikk og forvaltning.
4. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet: prodekan Øyvind Frette.
5. Det medisinske fakultet: prof. Esperanza Diaz Perez, Institutt for global helse og samfunnsmedisin.
6. Det juridiske fakultet: førsteamanuensis Lillia Oprysk.
7. Studentrepresentant: Oscar dos Santos Kvalsvik.
8. Sekretær: rådgiver Kristin Hansen, Forsknings- og innovasjonsavdelingen.

UiB har siden 2013 tatt imot syv SAR-forskere på til sammen 11 årsopphold:

- Tyrkia (2): det juridiske fakultet og institutt for geografi.
- Kamerun: institutt for fremmedspråk.
- Syria (2): institutt for fysikk og teknologi og institutt for fremmedspråk.
- Aserbajdsjan: institutt for politikk og forvaltning.
- Iran: institutt for politikk og forvaltning.

De truede forskerne ankommer som akademikere under ordinære arbeidstillatelser og UiB gjør det mulig for dem å fortsette sin akademiske karriere og koble seg til en forskningsverden hvor det har vært vanskelig tidligere.

Mottak av SAR / IIE-SRF kandidater ved UiB

Ordningen fullfinansieres av UiB. Sentrale midler avsettes årlig til å dekke lønn til to forskere, sosiale utgifter, driftstilskudd reise til Bergen, samt visum og andre nødvendige oppstartsutgifter.

Ytterligere tilrettelegging (kontor, utstyr mm) er et ansvar for enheten som tar imot forskeren. Forskeren dekker selv bo- og levekostnader av egen lønn.

Hvis UiB tar imot en forsker gjennom IIE-SRF i fremtiden, vil det fra IIE gis et stipend til forskeren på opptil 25.000 USD per år, som da vil trekkes fra den lønnen som UiB gir forskeren.

Arrangement ved UiB høsten 2023

Som ledd i arbeidet med akademisk frihet internasjonalt, vil UiB organisere et arrangement som vil fokusere på forskere som er truet på livet. Viktige spørsmål i denne debatten er:

- Hvordan kan vi sikre situasjonen til forskere som er truet på livet?
- Hvordan klarer vi å rekruttere truede forskere og gi dem en trygg havn?
- Hva betyr det for en forsker å være truet?

Med arrangementet ønsker UiB å sette fokus på UiB som en institusjon med akademisk frihet som bærende prinsipp, og som verner om akademisk frihet og et tolerant ytringsrom.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

I UiB sin nye strategi understrekes det at akademisk frihet er et bærende prinsipp og at universitetet står sammen med kollegaer og studenter i Norge og ute i verden for å verne om den akademiske frihet. Dette gjør universitetet gjennom å mobilisere aktivt når det gjelder spørsmål som angår akademisk frihet overfor politiske myndigheter og gjennom organisasjoner og nettverk som universitetet er medlem av.

UiB har derfor på linje med andre norske universiteter bidratt med å gi forskere som er truet på livet i sine hjemland en trygg havn ved vår institusjon. Dette har blitt gjort gjennom UiBs medlemskap i SAR og samarbeid med IIE-SRF, hvor vi de siste årene har hatt et antall forskere ansatt på midlertidige kontrakter får å gi dem en trygg arbeids- og bosituasjon.

Det er samtidig viktig å understreke at dette ikke er et asylinstitutt, men at forskerne som tilbys en midlertidig stilling, får dette tilbudet basert på en genuin og gjensidig interesse mellom forskeren og det fagmiljøet vedkommende tilbys stilling hos.

Det er likeledes viktig at universitetet bidrar til å rette fokus mot viktigheten av akademisk frihet – både for å sikre trygghet og sikkerhet for den enkelte forsker, men også for å fremme forskningen og den akademiske frihets rammer både i Norge og i utlandet. Derfor vil UiB i løpet av høsten 2023 organisere et arrangement med søkelys på nettopp dette.

18.02.2023/Kristin Hansen/Are Straume/Benedicte Løseth (avd.dir.)